

Resource: Termini muhimu (unfoldingWord)

unfoldingWord® Translation Words © 2022 unfoldingWord. Released under CC BY-SA 4.0 license. unfoldingWord® Translation Words has been adapted in the following languages: Tok Pisin, Arabic (عربي), French (Français), Hindi (हिंदी), Indonesian (Bahasa Indonesia), Portuguese (Português), Russian (Русский), Spanish (Español), Swahili (Kiswahili), and Simplified Chinese (简体中文) from unfoldingWord® Translation Words © 2022 unfoldingWord. Released under CC BY-SA 4.0 license by Mission Mutual

Termini muhimu (unfoldingWord)

P

Padan Aramu

Uhalisia:

Padan Aramu lilikuwa jina la eneo ambako familia ya Abrahamu iliishi kabla ya kuhamia nchi ya Kanaani. Inamaanisha "uwanda wa Aramu."

- Abrahamu alipoondoka Harani huko Padan Aramu kuelekea nchi ya Kanaani, wengi wa familia yake walibaki Harani.
- Miaka mingi baadaye, mtumishi wa Abrahamu alikwenda Padan Aramu kutafuta mke kwa ajili ya Isaka miongoni mwa jamaa zake huko na akampata Rebeka, mjukuu wa Bethueli.
- Yakobo, mwana wa Isaka na Rebeka, alisafiri kwenda Padan Aramu na kuoa binti wawili wa Labani, kaka yake Rebeka, ambaye alikuwa akiishi Harani.
- Aramu, Padan Aramu, na Aramu Nahariam zote zilikuwa sehemu ya eneo moja ambalo sasa ni mahali ambapo nchi ya kisasa ya Syria inapatikana.

(Mapendekezo ya Tafsiri: Jinsi ya Kutafsiri Majina)

(Tazama pia: Abrahamu, Aramu, Bethueli, Kanaani, Harani, Yakobo, Labani, Rebeka, Syria)

Marejeleo ya Biblia:

- [Mwanzo 28:2](#)
- [Mwanzo 35:9](#)
- [Mwanzo 46:12-15](#)

Data ya Neno:

- Strong's: H6307

Paka mafuta

Ufafanuzi:

Neno "kupaka mafuta" linamaanisha kupaka au kumimina mafuta juu ya mtu au kitu. Katika nyakati za kibiblia, kulikuwa na sababu kadhaa za kumpaka mtu mafuta. Mara nyingi hii ilikuwa ni Kitendo cha mfano, ikiwakilisha Mungu kumtia nguvu mtu huyo kwa Roho Mtakatifu kwa huduma maalumu kwake.

- Kwenye Agano la Kale, makuhani, wafalme, na manabii walitiwa mafuta ili kuwatenga kwa huduma maalumu kwa Mungu.
- Kwenye Agano Jipya, wagonjwa walipakwa mafuta kwa ajili ya uponyaji wao.
 - Mara nyingi mafuta yalichanganywa na viungo, yakitoa harufu tamu na yenye manukato.
 - Agano Jipya linarekodi mara mbili ambapo Yesu alipakwa mafuta yenye manukato na mwanamke, kama tendo la ibada.
 - Watu waliandaa miili ya wafu kwa mazishi kwa kuipaka mafuta yenye manukato na viungo.
 - Kwenye Agano Jipya, kupokea Roho Mtakatifu kunafafanuliwa kama kutiwa mafuta.
 - Majina "Masihi" (Kiebrania) na "Kristo" (Kigiriki) yanamaanisha "Aliyetiwa Mafuta (Mtu)."
 - Yesu Masihi ndiye aliyechaguliwa na kutiwa mafuta kama nabii, Kuhani Mkuu, na Mfalme.
- Mapendekezo ya Tafsiri:
 - Kulingana na muktadha, neno "paka" linaweza kutafsiriwa kama "mimina mafuta juu ya" au "takasa kwa kumimina mafuta juu ya" au "takasa" au "teua."

- Kulingana na muktadha, "kupakwa mafuta" kunaweza kutafsiriwa kama "kutakaswa kwa mafuta" au "kuteuliwa" au "kutakaswa" au "kupewa Roho Mtakatifu."
- Fasili kama "kuhani aliyetiwa mafuta," inaweza kutafsiriwa kama "kuhani ambaye alitakaswa kwa mafuta" au "kuhani ambaye alitengwa kwa kumiminiwa mafuta."

(Tazama pia: Kristo, takasa, KUHANI MKUU, Mfalme wa Wayahudi, kuhani, nabii)

Marejeleo ya Biblia:

- [1 Yohana 2:20](#)
- [1 Yohana 2:27](#)
- [2 Wakorintho 1:21](#)
- [1 Samweli 16:2-3](#)
- [Matendo 4:27-28](#)
- [Amosi 6:5-6](#)
- [Kutoka 29:5-7](#)
- [Yakobo 5:13-15](#)

Neno Data:

- Strong's: H0047, H0430, H1101, H1878, H3323, H4397, H4398, H4473, H4886, H4888, H4899, H5480, H8136, G00320, G02180, G07430, G14720, G20250, G34620, G55450, G55480

Panda

Ufafanuzi:

'Kupanda' kunamaanisha kuweka mbegu juu ya au ndani ya ardhi ili kukuza mimea. 'Mpandaji' ni mtu anayepanda au kuweka mbegu ardhini. 'Mmea' kwa ujumla ni kitu kinachokua na kushikamana na ardhi.

- Mojawapo ya mbinu za kupanda au kupanda mbegu nyakati za kibiblia ilikuwa kuchukua konzi za mbegu na kuzitawanya kwenye ardhi.
- Wakulima mara nyingi wangepiga jembe ardhi ambayo walikuwa wamepanda mbegu baada ya kupanda mbegu. Sababu ya wakulima kupiga jembe ardhi baada ya kupanda mbegu ni ili mbegu ifunikwe na udongo.
- Wakati mwingine wakulima wanaweza kuwa walilima shamba walilopanda mbegu kabla na baada ya kupanda mbegu.

Mapendekezo ya Tafsiri

- Neno 'kupanda' linaweza pia kutafsiriwa kama 'kulima.' Hakikisha neno au kirai unachotumia kutafsiri neno hili linahusu, au linaweza kujumuisha, kupanda mbegu kwa kuzitawanya kwa sababu hii ndiyo njia ya kupanda ambayo Yesu alikuwa akirejelea katika mfano wake katika Mathayo 13:3-23, Marko 4:2-20, na Luka 8:4-8 ambapo anaelezea mpandaji aliyepanda mbegu.
- Njia nyingine za kutafsiri 'mpandaji' zinaweza jumuishia 'mpanzi' au 'mkulima' au 'mtu anayepanda mbegu.'
- Katika Kiingereza, 'kupanda' hutumika kwa kupanda mbegu, lakini neno la Kiingereza 'plant' linaweza tumika kwa kupanda mbegu pamoja na vitu vikubwa, kama vile miti. Lugha zingine pia zinaweza tumia maneno tofauti, kulingana na kinachopandwa.

(Tazama pia: mavuno)

Marejeleo ya Biblia:

- [Luka 8:5](#)
- [Mathayo 6:25-26](#)
- [Mathayo 13:4](#)
- [Mathayo 13:19](#)
- [Mathayo 25:24](#)

Data ya Neno:

- Strong's: H2221, H2232, H2233, H2236, H4218, H4302, H5193, H7971, H8362, G46870, G47030, G54520

Parani*Uhalisia:*

Parani ilikuwa eneo la jangwa au nyika mashariki mwa Misri na kusini mwa nchi ya Kanaani. Pia kulikuwa na Mlima Parani, ambao huenda ulikuwa jina lingine la Mlima Sinai.

- Mtumwa Hajiri na mwanawe Ishmaeli walikwenda kuishi katika nyika ya Parani baada ya Sara kumwamuru Abrahamu awafukuze.
- Wakati Mose alipowaongoza Waisraeli kutoka Misri, walipita katika nyika ya Parani.
- Ilikuwa kutoka Kadeshi katika nyika ya Parani ambapo Mose alituma wanaume kumi na wawili kupeleleza nchi ya Kanaani na kurudi na taarifa.
- Jangwa la Zini lilikuwa kaskazini mwa Parani, na Jangwa la Dhambi lilikuwa kusini mwa Parani.

(Mapendekezo ya Tafsiri: Jinsi ya Kutafsiri Majina)

(Tazama pia: Kanaani, Jangwa, Misri, Kadeshi, Sinai)

Marejeleo ya Biblia:

- [1 Wafalme 11:18](#)
- [1 Samweli 25:1](#)
- [Mwanzo 21:19-21](#)
- [Hesabu 10:11-13](#)
- [Hesabu 13:3-4](#)

Data ya Neno:

- Strong's: H0364, H6290

Pasaka*Uhalisia:*

"Pasaka" ni jina la sherehe ya kidini ambayo Wayahudi husherehekea kila mwaka, kukumbuka jinsi Mungu alivyowaokoa mababu zao, Waisraeli, kutoka utumwani Misri.

- Jina la sherehe hii linatokana na ukweli kwamba Mungu "alipita juu" ya nyumba za Waisraeli na hakuua wana wao alipoua wazaliwa wa kwanza wa Wamisri.
- Sherehe ya Pasaka inajumuisha mlo maalum wa mwana-kondoo mkamilifu ambaye wameua na kuchoma, pamoja na mkate usio na chachu. Vyakula hivi huwakumbusha mlo ambao Waisraeli walikula usiku kabla ya kutoroka kutoka Misri.
- Mungu aliwaambia Waisraeli kula mlo huu kila mwaka ili kukumbuka na kusherehekea jinsi Mungu alivyopita juu ya nyumba zao na jinsi alivyowaweka huru kutoka utumwani Misri.

Mapendekezo ya Tafsiri:

- Neno "Pasaka" linaweza kutafsiriwa kwa kuchanganya maneno "kupita" na "juu" au mchanganyiko mwingine wa maneno wenye maana hii.
- Inasaidia ikiwa jina la sherehe hii lina uhusiano wazi na maneno yanayotumika kuelezea kile malaika wa Bwana alifanya kwa kupita nyumba za Waisraeli na kuwaacha wana wao salama.

Marejeleo ya Biblia:

- [1 Wakorintho 5:7](#)
- [2 Mambo ya Nyakati 30:13-15](#)
- [2 Wafalme 23:23](#)
- [Kumbukumbu la Torati 16:2](#)
- [Kutoka 12:26-28](#)
- [Ezra 6:21-22](#)
- [Yohana 13:1](#)
- [Yoshua 5:10-11](#)
- [Walawi 23:4-6](#)
- [Hesabu 9:3](#)

Mifano kutoka kwa hadithi za Biblia:

- **12:14** Mungu aliwaamuru Waisraeli wakumbuke ushindi wake dhidi ya Wamisri na ukombozi wao kutoka utumwani kwa kusherehekea **Pasaka** kila mwaka.
- **38:1** Kila mwaka, Wayahudi walisherehekea **Pasaka**. Hii ilikuwa ni sherehe ya jinsi Mungu alivyowaokoa mababu zao kutoka utumwani Misri karne nyingi zilizopita.
- **38:4** Yesu alisherehekea **Pasaka** pamoja na wanafunzi wake.
- **48:9** Mungu alipoona damu, alipita juu ya nyumba zao na hakuua wazaliwa wao wa kwanza wa kiume. Tukio hili linaitwa **Pasaka**.
- **48:10** Yesu ni Mwana-Kondoo wetu wa **Pasaka**. Alikuwa mkamilifu na asiye na dhambi na aliuawa wakati wa sherehe ya **Pasaka**.

Data ya Neno:

- Strong's: H6453, G39570

Patakatifu

Maelezo:

Neno "sanctuary" linamaanisha "patakatifu" na linarejelea mahali ambapo Mungu ameufanya kuwa mtakatifu na umetakaswa. Pia linaweza kumaanisha mahali panapotoa ulinzi na usalama.

- Kwenye Agano la Kale, neno "patakatifu" lilitumika mara nyingi kumaanisha hema au jengo la hekalu ambapo "Patakatifu" na "Mahali Patakatifu Sana" vilikuwa vimewekwa.
- Mungu alirejelea patakatifu kama mahali alipokaa miongoni mwa watu wake, Waisraeli.
- Pia alijiita "mahali pa hifadhi" au mahali salama kwa watu wake ambapo wanaweza kupata ulinzi.

Mapendekezo ya Tafsiri:

- Neno hili lina maana ya msingi ya "patakatifu" au "mahali palipotengwa."
- Kulingana na muktadha, neno "sanctuary" linaweza kutafsiriwa kama "patakatifu," "jengo takatifu," "makao matakatifu ya Mungu," "patakatifu la ulinzi," au "mahali patakatifu pa usalama."
- Fungu "shekeli ya patakatifu" linaweza kutafsiriwa kama "aina ya shekeli inayotolewa kwa ajili ya hema" au "shekeli inayotumika kulipa kodi ya matunzo ya hekalu."
- Kumbuka: Kuwa mwangalifu kwamba tafsiri ya neno hili haimaanishi chumba cha ibada katika kanisa la kisasa.

(Tazama pia: takatifu, Roho Mtakatifu, watakatifu, kutengwa, hema, kodi, hekalu)

Marejeleo ya Biblia:

- [Amosi 7:13](#)
- [Kutoka 25:3-7](#)
- [Ezekieli 25:3](#)
- [Waebrania 8:1-2](#)
- [Luka 11:49-51](#)
- [Hesabu 18:1](#)
- [Zaburi 78:69](#)

Data ya Neno:

- Strong's: H4720, H6944, G00400

Patana*Ufafanuzi:*

"Kupatanisha" na "upatanisho" hurejelea "kufanya amani" kati ya watu ambao hapo awali walikuwa maadui wa kila mmoja. "Upatanisho" ni kitendo hicho cha kufanya amani

- Katika Biblia, neno hili kwa kawaida linarejelea Mungu kuwapatanisha watu kwake kupitia dhabihu ya Mwana wake, Yesu Kristo.
- Kutokana na dhambi, wanadamu wote ni maadui wa Mungu. Lakini kwa sababu ya upendo wake wa huruma, Mungu alitoa njia kwa watu kupatanishwa naye kupitia Yesu.
- Kupitia kuamini dhabihu ya Yesu kama malipo ya dhambi zao, watu wanaweza kusamehewa na kuwa na amani na Mungu.

Mapendekezo ya Tafsiri:

- Neno "patana" linaweza kutafsiriwa kama "fanya amani" au "rejesha uhusiano mzuri" au "sababisha kuwa marafiki."
- Neno "upatanisho" linaweza kutafsiriwa kama "kurejesha mahusiano mazuri" au "kufanya amani" au "kusababisha mahusiano ya amani."

(Tazama pia: amani, dhabihu)

Marejeleo ya Biblia:

- [2 Wakorintho 5:19](#)
- [Wakolosai 1:18-20](#)
- [Mathayo 5:24](#)
- [Mithali 13:17-18](#)
- [Warumi 5:10](#)

Data ya Neno:

- Strong's: H2398, H3722, G06040, G12590, G24330, G26430, G26440

Paulo*Uhalisia:*

Paulo alikuwa kiongozi wa kanisa la kwanza ambaye alitumwa na Yesu kupeleka Habari Njema kwa makundi mbalimbali ya watu.

- Paulo alikuwa Myahudi aliyezaliwa katika mji wa Kirumi wa Tarso, na kwa hivyo alikuwa pia raia wa Kirumi.
- Paulo alijulikana hapo awali kwa jina lake la Kiyahudi, Sauli.
- Sauli alikuwa kiongozi wa kidini wa Kiyahudi na aliwakamata Wayahudi waliokuwa Wakristo kwa sababu alidhani walikuwa wanamdhalilisha Mungu kwa kumwamini Yesu.
- Yesu alijitokeza kwa Sauli katika mwanga mkali na kumwambia aache kuwaumiza Wakristo.
- Sauli aliamini Yesu na akaanza kuwafundisha Wayahudi wenzake kumhusu Yesu.
- Baadaye, Mungu alimtuma Sauli kuwafundisha watu wasio Wayahudi kuhusu Yesu na kuanzisha makanisa katika miji na majimbo mbalimbali ya ufalme wa Kirumi. Wakati huu, alianza kutumia jina lake la Kirumi "Paulo."
- Paulo pia aliandika barua za kuhamasisha na kufundisha Wakristo katika makanisa ya miji hiyo. Baadhi ya barua hizi zipo katika Agano Jipya.

(Mapendekezo ya Tafsiri: Jinsi ya Kutafsiri Majina)

(Tazama pia: Wakristo, Viongozi wa Kiyahudi, Warumi)

Marejeleo ya Biblia:

- [1 Wakorintho 1:3](#)
- [Matendo 8:3](#)
- [Matendo 9:26](#)
- [Matendo 13:10](#)
- [Wagalatia 1:1](#)
- [Filemoni 1:8](#)

Mifano kutoka kwenye hadithi za Biblia:

- **45:6** Kijana mmoja aitwaye **Sauli** alikubaliana na watu waliomuua Stefano na alilinda mavazi yao walipompiga mawe.
- **46:1 Sauli** alikuwa kijana mdogo ambaye alilinda mavazi ya wanaume waliomuua Stefano. Hakuwa na imani katika Yesu, hivyo aliwatesa waumini.
- **46:2** Wakati **Sauli** alipokuwa njiani kuelekea Dameski, mwanga mkali kutoka mbinguni ulimzunguka, naye akaanguka chini. **Sauli** alisikia sauti ikisema, "**Sauli! Sauli!** Kwa nini unanitesa?"
- **46:5** Kisha Anania alikwenda kwa **Sauli**, akaweka mikono yake juu yake, akasema, "Yesu aliyekutokea njiani kuja hapa amenituma kwako ili upate kuona tena na kujazwa Roho Mtakatifu." **Sauli** mara moja aliweza kuona tena, na Anania akambatiza.
- **46:6** Mara moja, **Sauli** alianza kuhubiri kwa Wayahudi huko Dameski, akisema, "Yesu ni Mwana wa Mungu!"
- **46:9** Barnaba na **Sauli** walikwenda huko Antiokia kufundisha waumini wapya zaidi kuhusu Yesu na kuimarisha kanisa.
- **47:1** Wakati **Sauli** aliposafiri kote katika Dola ya Kirumi, alianza kutumia jina lake la Kirumi, "**Paulo.**"

- **47:14 Paulo** na viongozi wengine wa Kikristo walisafiri kwenda miji mingi, wakihubiri na kufundisha watu Habari Njema kuhusu Yesu.

Data ya Neno:

- Strong's: G39720, G45690

Pazia

Ufafanuzi:

Kwenye Biblia, neno "pazia" linamaanisha kipande kizito na chenye uzito mkubwa cha kitambaa kilichotumika katika utengenezaji wa hema na hekalu.

- Hema ilijengwa kwa kutumia matabaka manne ya mapazia kwa juu na kando. Mapazia haya yalitengenezwa kwa kitambaa au ngozi za wanyama.
- Mapazia ya kitambaa pia yalitumika kuunda ukuta unaozunguka ua wa hema. Mapazia haya yalikuwa yametengenezwa kwa "kitani" ambacho kilikuwa aina ya kitambaa kilichotengenezwa kutoka kwa mmea wa kitani.
- Kwenye jengo la hema na hekalu, pazia nene la kitambaa lilining'inia kati ya patakatifu na pahali patakatifu sana. Ni pazia hili lililopasuka kimiujiza vipande viwili Yesu alipokufa.

Mapendekezo ya Tafsiri:

- Kwa kuwa mapazia ya kisasa ni tofauti sana na mapazia yaliyotumika katika Biblia, inaweza kuwa wazi zaidi kutumia neno tofauti au kuongeza maneno yanayoelezea mapazia hayo.
- Kulingana na muktadha, njia za kutafsiri neno hili zinaweza kujumuisha, "pazia la kufunika" au "kifuniko" au "kipande cha kitambaa kizito" au "kifuniko cha ngozi ya mnyama" au "kipande cha kitambaa kinachoning'inia."

(Tazama pia: patakatifu, hema, hekalu)

Marejeleo ya Biblia:

- [Waebrania 10:20](#)
- [Walawi 4:17](#)
- [Luka 23:45](#)
- [Matayo 27:51](#)
- [Hesabu 4:5](#)

Data ya Neno:

- Strong's: H1852, H3407, H4539, H6532, H7050, G26650

Pembe*Uhalisia:*

Pembe ni ukuaji wa kudumu, mgumu, wenye ncha kwenye vichwa vya aina nyingi za wanyama, ikiwa ni pamoja na ng'ombe, kondoo, mbuzi, na kulungu.

- Pembe ya Ramu (kondoo dume) ilibadilishwa kuwa chombo cha muziki kinachoitwa "pembe ya Ramu" au "shofa," ambacho kilipulizwa katika matukio maalum kama vile sherehe za kidini.
- Neno hili linapaswa kutafsiriwa kwa neno ambalo ni tofauti na linalomaanisha tarumbeta.
- Mungu aliwaagiza Waisraeli kutengeneza sehemu zinazofanana na pembe kwenye kila kona nne za madhabahu ya uvumba na madhabahu ya shaba. Ingawa sehemu hizi ziliitwa "pembe," hazikuwa kweli pembe za wanyama.
- Neno "pembe" wakati mwingine lilitumika kumaanisha "chupa" yenye umbo la pembe, iliyotumika kuhifadhi maji au mafuta. Chupa ya mafuta ilitumika kumpaka mfalme mafuta, kama Samweli alivyofanya kwa Daudi.

(Tazama pia: mamlaka, ng'ombe, kulungu, mbuzi, kondoo, tarumbeta)

Marejeleo ya Biblia:

- [1 Mambo ya Nyakati 15:27-28](#)
- [1 Wafalme 1:39](#)
- [2 Samweli 22:3](#)
- [Yeremia 17:1](#) [Zaburi 22:21](#)

Data ya Neno:

- Strong's: H3104, H7160, H7161, H7162, H7782, G27680

Pentekoste*Uhalisia:*

"Sikukuu ya Majuma" ilikuwa sikukuu ya Kiyahudi iliyoathimishwa siku hamsini baada ya Pasaka. Baadaye ilijulikana kama "Pentekoste."

- Sikukuu ya Majuma ilifanyika majuma saba (siku hamsini) baada ya Sikukuu ya Malimbuko. Katika nyakati za Agano Jipya, sikukuu hii iliitwa "Pentekoste," neno lenye maana ya "hamsini."
- Sikukuu ya Majuma ilifanyika kusherehekea mwanzo wa mavuno ya nafaka. Pia ilikuwa wakati wa kukumbuka jinsi Mungu alivyowapa Waisraeli Sheria kwenye mbao za mawe alizompa Mose.
- Kwenye Agano Jipya, Siku ya Pentekoste ni muhimu sana kwa sababu ilikuwa wakati ambapo waumini wa Yesu walipokea Roho Mtakatifu kwa njia mpya.

(Mapendekezo ya Tafsiri: Jinsi ya Kutafsiri Majina)

(Tazama pia: sherehe, matunda ya kwanza, mavuno, Roho Mtakatifu, kuinua)

Marejeleo ya Biblia:

- [2 Mambo ya Nyakati 8:12-13](#)
- [Matendo 2:1](#)
- [Matendo 20:15-16](#)
- [Kumbukumbu la Torati 16:16-17](#)
- [Hesabu 28:26](#)

Data ya Neno:

- Strong's: H2282, H7620, G40050

Pepeta*Ufafanuzi:*

Maneno "pepeta" na "chuja" yanamaanisha kutenganisha nafaka na vitu visivyotakiwa. Katika Biblia, maneno yote mawili pia yanaweza kutumika kurejelea kutenganisha au kugawanya watu.

- Kupembua maana yake ni kutenganisha nafaka na sehemu zisizohitajika za mmea kwa kutupa nafaka na makapi hewani, kuruhusu upepo kupeperusha makapi mbali.
- Neno "chuja" linamaanisha kutikisa nafaka iliyopuruliwa kwenye ungu ili kuondoa mabaki yoyote yasiyotakiwa, kama vile uchafu au mawe.
- Kwenye Agano la Kale, "pepeta" na "chuja" hutumiwa kwa njia ya mfano kuelezea ugumu unaotenganisha watu wenye haki na watu wasio na haki.
- Yesu pia alitumia neno "pepeta" kwa njia hii ya mfano alipokuwa akimwambia Simoni Petro kuhusu jinsi yeye na wanafunzi wengine wangejaribiwa katika IMANI yao.
- Ili kutafsiri maneno haya, tumia maneno au misemo katika lugha ya mradi inayorejelea shughuli hizi; tafsiri zinazowezezekana zinaweza kuwa "kutikisa" au "kufukiza." Ikiwa kupura au kuchambua hazijulikani, basi maneno haya yanaweza kutafsiriwa kwa neno linalorejelea njia tofauti ya kutenganisha nafaka na makapi au uchafu, au kwa kuelezea mchakato huu.

(Tazama pia: Jinsi ya Kutafsiri Visivyojulikana)

(Tazama pia: makapi, nafaka)

Marejeleo ya Biblia:

- [Isaya 21:10](#)
- [Luka 22:31](#)
- [Mathayo 3:12](#)
- [Mithali 20:8](#)
- [Ruthu 3:2](#)

Data ya Neno:

- Strong's: H2219, H5128, H5130, G44250, G46170

Pepo

Ufafanuzi:

Maneno haya yote yanarejelea pepo wachafu, ambao ni viumbe wa roho wanaopinga mapenzi ya Mungu.

- Mungu aliumba malaika ili kumtumikia. Wakati shetani alipoasi dhidi ya Mungu, baadhi ya malaika pia waliasi na walitupwa nje ya mbingu. Inaaminika kwamba pepo na roho mbaya ni hawa "malaika waliokosa."
- Wakati mwingine pepo wachafu hawa huitwa "roho wachafu." Neno "chafu" linamaanisha "najisi" au "ovu" au "usio takatifu."
- Kwasababu pepo wachafu wanamtumikia shetani, wanafanya mambo maovu. Wakati mwingine wanaishi ndani ya watu na kuwatawala.
- Pepo wachafu wana nguvu zaidi kuliko wanadamu, lakini si wenye nguvu kama Mungu.

Mapendekezo ya Tafsiri:

- Neno "pepo" linaweza pia kutafsiriwa kama "roho mbaya."
- Neno "roho mchafu" linaweza pia kutafsiriwa kama "roho isiyo safi" au "roho iliyoharibika" au "roho mbaya."
- Hakikisha kwamba neno au kifungu kinachotumika kutafsiri neno hili ni tofauti na neno linalotumika kumrejelea shetani.
- Pia fikiria jinsi neno "pepo" linavyotafsiriwa katika lugha ya kienyeji au kitaifa.
(Tazama: Jinsi ya Kutafsiri Visivyojulikana)

(Tazama pia: aliye na pepo, Shetani, mungu wa uongo, malaika, uovu, safi)

Marejeleo ya Biblia:

- [Yakobo 2:19](#)
- [Yakobo 3:15](#)
- [Luka 4:36](#)
- [Marko 3:22](#)
- [Matayo 4:24](#)

Mifano kutoka kwa hadithi za Biblia:

- **26:9** Watu wengi ambao walikuwa na **pepo** ndani yao waliletwa kwa Yesu. Yesu alipowaamuru, **pepo** walitoka kwa watu, na mara nyingi walipiga kelele, "Wewe ni Mwana wa Mungu!"
- **32:8** **Pepo** walitoka kwa mtu na kuingia kwenye nguruwe.
- **47:5** Hatimaye siku moja msichana mtumwa alipoanza kupiga kelele, Paulo alimgeukia na kumwambia **pepo** aliyekuwa ndani yake, "Kwa jina la Yesu, toka ndani yake." Mara moja **pepo** alimtoka.
- **49:2** Yeye (Yesu) alitembea juu ya maji, alituliza dhoruba, aliponya watu wengi wagonjwa, alifukuza **pepo**, alifufua wafu, na aligeuza mikate mitano na samaki wawili wadogo kuwa chakula cha kutosha kwa watu zaidi ya 5,000.

Data ya Neno:

- Strong's: H2932, H7307, H7451, H7700, G01690, G11390, G11400, G11410, G11420, G41900, G41510, G41520, G41890

Perizi*Uhalisia:*

Waperizi walikuwa moja ya makundi kadhaa ya watu katika nchi ya Kanaani. Kidogo kinachojulikana kuhusu kundi hili ni mababu zao walikuwa nani au sehemu gani ya Kanaani walipoishi.

- Waperizi wametajwa mara nyingi katika Kitabu cha Waamuzi cha Agano la Kale, ambapo imeandikwa kwamba Waperizi waliingia katika ndoa na Waisraeli na kuwaathiri kwa kuabudu miungu ya uongo.
- Kumbuka kwamba ukoo wa Peresi, unaoitwa "Waperezi," ulikuwa kundi tofauti la watu kutoka kwa Waperizi. Inaweza kuwa muhimu kuandika majina haya kwa utofauti mkubwa ili kufanya hili liwe wazi.

(Mapendekezo ya Tafsiri: Jinsi ya Kutafsiri Majina)

(Tazama pia: Kanaani, mungu wa uongo)

Marejeleo ya Biblia:

- [1 Wafalme 9:20-21](#)
- [2 Mambo ya Nyakati 8:7-8](#)
- [Kutoka 3:16-18](#)
- [Mwanzo 13:7](#)
- [Yoshua 3:9-11](#)

Data ya Neno:

- Strong's: H6522

Petro*Mambo:*

Petro alikuwa mmoja wa mitume kumi na wawili wa Yesu. Alikuwa kiongozi muhimu wa kanisa la kwanza.

- Kabla Yesu kumwita kuwa Mwanafunzi wake, jina la Petro lilikuwa Simoni.
- Baadaye, Yesu pia alimwita "Kefa," ambalo linamaanisha "jiwe" au "mwamba" katika lugha ya Kiaramu. Jina Petro pia linamaanisha "jiwe" au "mwamba" katika lugha ya Kigiriki.
- Mungu alifanya kazi kupitia Petro kuponya watu na kuhubiri Habari Njema kuhusu Yesu.
- Vitabu viwili katika Agano Jipya ni barua ambazo Petro aliandika ili kuhamasisha na kufundisha waumini wenzake.

(Mapendekezo ya Tafsiri: Jinsi ya Kutafsiri Majina)

(Tazama pia: Mwanafunzi, mtume)

Marejeleo ya Biblia:

- [Matendo 8:25](#)
- [Wagalatia 2:6–8](#)
- [Wagalatia 2:12](#)
- [Luka 22:58](#)
- [Marko 3:16](#)
- [Mathayo 4:18–20](#)
- [Mathayo 8:14](#)
- [Mathayo 14:30](#)
- [Mathayo 26:33–35](#)

Mifano kutoka kwa hadithi za Biblia:

- **28:9 Petro** alisema kwa Yesu, “Tumeacha kila kitu na kukufuata. Tutapata thawabu gani?”
- **29:1** Siku moja **Petro** alimuuliza Yesu, “Mwalimu, mara ngapi nimsamehe ndugu yangu anapokosa dhidi yangu? Mara saba?”
- **31:5** Kisha **Petro** akamwambia Yesu, “Bwana, ikiwa ni wewe, niamuru nije kwako juu ya maji.” Yesu akamwambia **Petro**, “Njoo!”
- **36:1** Siku moja, Yesu aliwachukua wanafunzi wake watatu, **Petro**, Yakobo, na Yohana pamoja naye.
- **38:9 Petro** alijibu, “Hata kama wengine wote watakuacha, mimi sitakuacha!” Kisha Yesu akamwambia **Petro**, “Shetani anataka kuwachukua nyote, lakini nimekuombea, **Petro**, kwamba imani yako isishindwe. Hata hivyo, usiku wa leo, kabla ya jogoo kuwika, utanikana mara tatu kwamba hunijui.”
- **38:15** Wakati askari walipomkamata Yesu, **Petro** alitoa upanga wake na kukata sikio la mtumishi wa Kuhani Mkuu.

- **43:11 Petro** akawajibu, "Kila mmoja wenu anapaswa kutubu na kubatizwa kwa jina la Yesu Kristo ili Mungu awasamehe dhambi zenu."
- **44:8 Petro** akawajibu, "Huyu mtu anasimama mbele yenu ameponywa kwa nguvu za Yesu Masihi."

Neno Data:

- Strong's: G27860, G40740, G46130

Philipo mtume

Mambo:

Filipo mtume alikuwa mmoja wa wanafunzi kumi na wawili wa kwanza wa Yesu. Alitoka katika mji wa Bethsaida.

- Filipo alimleta Nathanaeli kukutana na Yesu.
- Yesu alimwuliza Filipo jinsi ya kutoa chakula kwa umati wa watu zaidi ya 5,000.
- Katika chakula cha mwisho cha Pasaka ambacho Yesu alikula na wanafunzi wake, aliwaambia kuhusu Mungu, Baba yake. Filipo alimuuliza Yesu awaonyeshe Baba.
- Lugha zingine zinaweza kupendelea kuandika jina hili la Filipo kwa njia tofauti na Filipo mwingine (mwinjilisti) ili kuepuka kuchanganyikiwa.

(Mapendekezo ya Tafsiri: Jinsi ya Kutafsiri Majina)

(Tazama pia: Filipo)

Marejeleo ya Biblia:

- [Matendo 1:14](#)
- [Yohana 1:44](#)
- [Yohana 6:6](#)
- [Luka 6:14](#)
- [Marko 3:17-19](#)

Neno Data:

- Strong's: G53760

Picha

Ufafanuzi:

Maneno haya yote yanatumika kurejelea sanamu ambazo zimetengenezwa kwa ajili ya kumwabudu Mungu wa uongo. Katika muktadha wa kuabudu sanamu, neno "picha" ni fupi ya "picha iliyochongwa."

- "Picha iliyochongwa" au "sanamu iliyochongwa" ni kitu cha mbao ambacho kimeundwa kuonekana kama mnyama, mtu, au kitu.
- "Picha ya chuma iliyomiminwa" ni kitu au sanamu iliyoundwa kwa kuyeyusha chuma na kukimimina kwenye ukungu ambao una umbo la kitu, mnyama, au mtu.
- Vitu hivi vya mbao na chuma vilitumika katika ibada ya miungu ya uongo.
- Neno "picha" linapohusu sanamu linaweza kumaanisha sanamu ya mbao au chuma.

Mapendekezo ya Tafsiri:

- Unapozungumzia sanamu, neno "picha" linaweza pia kutafsiriwa kama "sanamu" au "sanamu iliyochongwa" au "kitu cha kidini kilichochongwa."
- Inaweza kuwa wazi zaidi katika baadhi ya lugha kutumia neno la kuelezea kila wakati na neno hili, kama vile "sanamu iliyochongwa" au "umbo la chuma kilichomiminwa," hata katika sehemu ambapo tu neno "picha" au "umbo" liko katika maandishi ya asili.
- Hakikisha ni wazi kwamba neno hili ni tofauti na neno linalotumiwa kumaanisha kuwa katika picha ya Mungu.

(Tazama pia: Mungu wa uongo, Mungu, Mungu wa uongo, picha ya Mungu)

Marejeleo ya Biblia:

- [1 Wafalme 14:9-10](#)
- [Matendo 7:43](#)
- [Isaya 21:8-9](#)
- [Mathayo 22:21](#)
- [Warumi 1:23](#)

Data ya Neno:

- Strong's: H0457, H1544, H2553, H4541, H4676, H4853, H4906, H5257, H5262, H5566, H6091, H6456, H6459, H6754, H6755, H6816, H8403, H8544, H8655, G15040, G51790

Pigo

Ufafanuzi:

Mapigo ni matukio yanayosababisha mateso au vifo kwa idadi kubwa ya watu. Mara nyingi, mapigo ni ugonjwa unaoenea kwa haraka na kusababisha vifo vya watu wengi kabla ya kudhibitiwa.

- Mapigo mengi yana sababu za kiasili, lakini zingine zilitumwa na Mungu kuwaadhibu watu kwa dhambi zao.
- Wakati wa Mose, Mungu alituma mapigo kumi dhidi ya Misri ili kumlazimisha Farao kuwaruhusu Waisraeli waondoke. Mapigo haya yalijumuisha maji kubadilika kuwa damu, magonjwa ya mwili, uharibifu wa mazao na wadudu, mvua ya mawe, siku tatu za giza totoro, na kifo cha wazaliwa wa kwanza wa kiume.
- Hii inaweza pia kutafsiriwa kama "majanga makubwa" au "ugonjwa mkubwa," kulingana na muktadha.

(Tazama pia: mvua ya mawe, Wasraeli, Mose, Farao)

Marejeleo ya Biblia:

- [2 Samweli 24:13-14](#)
- [Kutoka 9:14](#)
- [Mwanzo 12:17-20](#)
- [Luka 21:11](#)
- [Ufunuo 9:18](#)

Data ya Neno:

- Strong's: H1698, H4046, H4194, H4347, H5061, H5062, H5063, G30610, G41270

Pilato*Mambo:*

Pilato alikuwa liwali wa jimbo la Kirumi la Yudea ambaye alimhukumu Yesu kwa kifo.

- Kwa sababu Pilato alikuwa liwali, alikuwa na mamlaka ya kuwaadhibu wahalifu hadi kifo.
- Viongozi wa kidini wa Kiyahudi walitaka Pilato amsulubisha Yesu, kwa hivyo walidanganya na kusema kwamba Yesu alikuwa mhalifu.
- Pilato alitambua kwamba Yesu hakuwa na hatia, lakini aliogopa umati na alitaka kuwapendeza, hivyo akaamuru askari wake kumsulubisha Yesu.

(Mapendekezo ya Tafsiri: Jinsi ya Kutafsiri Majina)

(Tazama pia: kusulubisha, gavana, hatia, Yudea, Rumi)

Marejeleo ya Biblia:

- [Matendo 4:27-28](#)
- [Matendo 13:28](#)
- [Luka 23:2](#)
- [Marko 15:2](#)
- [Mathayo 27:13](#)
- [Matayo 27:58](#)

Mifano kutoka kwa hadithi za Biblia:

- **39:9** Asubuhi iliyofuata, viongozi wa Kiyahudi walimleta Yesu kwa **Pilato**, gavana wa Kirumi. Walitumaini kwamba **Pilato** angemhukumu Yesu kuwa na hatia na kumhukumu auawe. **Pilato** alimuuliza Yesu, "Je, wewe ndiye Mfalme wa Wayahudi?"
- **39:10** **Pilato** alisema, "Je, kweli ni nini?"
- **39:11** Baada ya kuzungumza na Yesu, **Pilato** alitoka nje kwa umati na kusema, "Sioni hatia kwa mtu huyu." Lakini viongozi wa Kiyahudi na umati walipiga kelele, "Msulubisha!" **Pilato** alijibu, "Hana hatia." Lakini walipiga kelele hata zaidi. Kisha **Pilato** alisema mara ya tatu, "Hana hatia!"
- **39:12** **Pilato** aliogopa kwamba umati ungeanza kufanya ghasia, kwa hiyo aliwaamuru askari wake kumsulubisha Yesu.
- **40:2** **Pilato** aliamuru kwamba ishara iwekwe juu ya kichwa cha Yesu iliyoandikwa, "Mfalme wa Wayahudi."
- **41:2** **Pilato** alisema, "Chukueni askari na fanyeni kaburi liwe salama kadiri mnavyoweza."

Neno Data:

- Strong's: G40910, G41940

Pindukia

Ufafanuzi:

Neno "pindukia" linatumika kumwelezea mtu au kitendo ambacho ni kinyume cha maadili au kilichopotoka. Neno "katika jeuri" linamaanisha "kwa njia ya upotovu." "Kupotosha" kitu inamaanisha kukipinda au kukigeuza kutoka kwenye kilicho sahihi au kizuri.

- Mtu au kitu ambacho ni potovu kimepotoka kutoka kwa kile kilicho kizuri na sahihi.
- Kwenye Biblia, Waisraeli walitenda kwa upotovu walipomwasi Mungu. Mara nyingi walifanya hivi kwa kuabudu miungu ya uongo.
- Kitendo chochote ambacho ni kinyume na viwango au tabia za Mungu kinachukuliwa kuwa potovu.
- Njia za kutafsiri "jeuri" zinaweza kujumuisha "kupotoka kimaadili" au "asiye na maadili" au "kugeuka kutoka kwenye njia iliyonyooka ya Mungu," kulingana na muktadha.
- "Hotuba potovu" inaweza kutafsiriwa kama "kuongea kwa njia mbaya" au "mazungumzo ya udanganyifu" au "njia isiyo ya maadili ya kuongea."
- "Watu wapotovu" wanaweza kuelezewa kama "watu wasio na maadili" au "watu ambao wamepotoka kimaadili" au "watu ambao daima hawamtii Mungu."
- Kirai "kutenda kwa upotovu" kinaweza kutafsiriwa kama "kujihusisha na maovu" au "kufanya mambo kinyume na amri za Mungu" au "kuishi kwa njia inayokataa mafundisho ya Mungu."
- Neno "mpotovu" linaweza pia kutafsiriwa kama "kusababisha kuwa fisadi" au "kubadilisha kuwa kitu kibaya."

(Tazama pia: fisadi, danganya, asi, ovu, geuka)

Marejeleo ya Biblia:

- [1 Wafalme 8:47](#)
- [1 Samweli 20:30](#)
- [Ayubu 33:27-28](#)
- [Luka 23:2](#)
- [Zaburi 101:4-6](#)

Neno Data:

- Strong's: H1942, H2015, H3868, H4297, H5186, H5557, H5558, H5753, H5766, H5773, H5791, H6140, H6141, H8138, H8397, H8419, G12940

Pokea

Ufafanuzi:

Neno "pokea" kwa ujumla linamaanisha kupata au kukubali kitu ambacho kimepewa, kimependekezwa, au kimewasilishwa.

- "Kupokea" kunaweza pia kumaanisha kuteseka au kupitia kitu, kama vile "alipokea adhabu kwa kile alichofanya."
- Kuna maana maalum pia ambayo tunaweza "kupokea" mtu. Kwa mfano, "kupokea" wageni au watembeleaji inamaanisha kuwakaribisha na kuwatendea kwa heshima ili kujenga uhusiano nao.
- "Kupokea zawadi ya Roho Mtakatifu" inamaanisha tunapewa Roho Mtakatifu na tunamkaribisha afanye kazi ndani na kupitia maisha yetu.
- "Kumpokea Yesu" kunamaanisha kukubali toleo la Mungu la wokovu kupitia Yesu Kristo.
- Wakati mtu kipofu "anapopata kuona" inamaanisha kwamba Mungu amemponya na kumwezesha kuona.

Mapendekezo ya Tafsiri:

- Kulingana na muktadha, "kupokea" inaweza kutafsiriwa kama "kubali" au "karibisha" au "kupitia" au "kupewa."
- Usemi "utapokea nguvu" unaweza kutafsiriwa kama "utapewa nguvu" au "Mungu atakupa nguvu" au "nguvu zitapewa kwako (na Mungu)" au "Mungu atasababisha Roho Mtakatifu kufanya kazi kwa nguvu ndani yako."
- Kirai "kupokea kuona kwake" linaweza kutafsiriwa kama "aliweza kuona" au "alipata uwezo wa kuona tena" au "aliponywa na Mungu ili aweze kuona."

(Tazama pia: Roho Mtakatifu, Yesu, Bwana, okoa)

Marejeleo ya Biblia:

- [1 Yohana 5:9](#)
- [1 Wathesalonike 1:6](#)
- [1 Wathesalonike 4:1](#)
- [Matendo 8:15](#)
- [Yeremia 32:33](#)
- [Luka 9:5](#)
- [Malaki 3:10-12](#)
- [Zaburi 49:14-15](#)

Mifano kutoka kwa hadithi za Biblia:

- **21:13** Manabii pia walisema kwamba Masihi atakuwa mkamilifu, asiye na dhambi. Angefariki ili **kupokea** adhabu kwa ajili ya dhambi za watu wengine. Adhabu yake italeti amani kati ya Mungu na watu.
- **45:5** Stefano alipokuwa akifa, alilia kwa sauti, "Yesu, **pokea** roho yangu."
- **49:6** Yeye (Yesu) alifundisha kwamba baadhi ya watu watampokea na kuokolewa, lakini wengine hawatafanya hivyo.
- **49:10** Wakati Yesu alikufa msalabani, alipokea adhabu yako.
- **49:13** Mungu ataokoa kila mtu anayemwamini Yesu na **kumpokea** kama Bwana wao.

Data ya Neno:

- Strong's: H3557, H3947, H6901, H6902, H8254, G03080, G03240, G03530, G03540, G05680, G05880, G06180, G11830, G12090, G15230, G16530, G19260, G28650, G29830, G30280, G33350, G33360, G35490, G38580, G38800, G43270, G43550, G43560, G46870, G52640, G55620

Pontio

Uhalisia:

Pontio lilikuwa jimbo la Kirumi wakati wa Dola la Kirumi na kanisa la awali. Lilikuwa kando ya pwani ya kusini ya Bahari Nyeusi, katika sehemu ya kaskazini ya nchi ambayo sasa ni Uturuki.

- Kama ilivyoandikwa katika kitabu cha Matendo, watu kutoka jimbo la Pontio walikuwepo Yerusalemu wakati Roho Mtakatifu alipowajia mitume kwa mara ya kwanza siku ya Pentekoste.
- Muumini aliyeitwa Akila alitoka Pontio.
- Petro alipokuwa akiandika kwa Wakristo waliotawanyika katika maeneo mbalimbali, Pontio ilikuwa mojawapo ya maeneo aliyoyataja.

(Mapendekezo ya Tafsiri: Jinsi ya Kutafsiri Majina)

(Tazama pia: Akila, Pentekoste)

Marejeleo ya Biblia:

- [1 Petro 1:1-2](#)
- [Matendo 2:9](#)

Data ya Neno:

- Strong's: G41930, G41950

Potea

Ufafanuzi:

Kupoteza kitu inamaanisha kukitupa kiholela au kukitumia bila busara. Kitu kinachoitwa "nyikani" au "nyika" kinarejelea ardhi au jiji ambalo limeharibiwa kiasi kwamba hakuna kitu kinachoishi humo tena.

- Neno "kudhoofika" ni usemi unaomaanisha kuwa mgonjwa zaidi na zaidi au kuharibika. Mtu anayedhoofika kawaida huwa mwembamba sana kutokana na ugonjwa au ukosefu wa chakula.
- Kuharibu jiji au ardhi inamaanisha kuiharibu.
- Neno lingine la "nyikani" linaweza kuwa "jangwa" au "mwitu." Lakini nyika pia inamaanisha kwamba watu walikuwa wakiishi hapo na ardhi ilikuwa na miti na mimea iliyozalisha chakula.

Marejeleo ya Biblia:

- [Ezekieli 6:6](#)
- [Walawi 26:39](#)
- [Matayo 26:8](#)
- [Ufunuo 18:15-17](#)
- [Zekaria 7:13-14](#)

Data ya Neno:

- Strong's: H0535, H1086, H1104, H1326, H2100, H2490, H2522, H2717, H2721, H2723, H3615, H3856, H4127, H4198, H4592, H4743, H5307, H5327, H7334, H7582, H7703, H7736, H7843, H8047, H8074, H8077, H8414, G06840, G12870, G20490, G26730

Potifa

Uhalisia:

Potifa alikuwa afisa muhimu wa Farao wa Misri wakati Yosefu alipouzwa kama mtumwa kwa baadhi ya Waishmaeli.

- Potifa alimnunua Yosefu kutoka kwa Waishmaeli na akamchagua kuwa msimamizi wa nyumba yake.
- Wakati Yosefu aliposhtakiwa kimakosa, Potifa alimuweka Yosefu gerezani.

(Mapendekezo ya Tafsiri: Jinsi ya Kutafsiri Majina)

(Tazama pia: Misri, Yosefu (AK), Farao)

Marejeleo ya Biblia:

- [Mwanzo 37:34-36](#)
- [Mwanzo 39:2](#)
- [Mwanzo 39:14](#)

Data ya Neno:

- Strong's: H6318

Priskila

Uhalisia:

Priskila na mume wake Akila walikuwa Wakristo wa Kiyahudi ambao walishirikiana na mtume Paulo katika kazi yake ya umishonari.

- Priskila na Akila waliondoka Rumi kwa sababu mfalme aliwalazimisha Wakristo kuondoka huko.
- Paulo alikutana na Akila na Priskila huko Korintho. Walikuwa watengenezaji wa mahema, na Paulo alijiunga nao katika kazi hii.
- Paulo alipoondoka Korintho kuelekea Siria, Priskila na Akila walimfuata.
- Kutoka Siria, watatu hao walikwenda Efeso. Paulo alipoondoka Efeso, Priskila na Akila walibaki na kuendelea na kazi ya kuhubiri Injili huko.
- Walifundisha hasa mtu aliyeitwa Apolo huko Efeso, ambaye aliamini Yesu na alikuwa msemaji na mwalimu mwenye kipaji.
- Jina la Priskila limefupishwa kuwa "Priska" katika Warumi 16:3.

(Mapendekezo ya Tafsiri: Namna ya Kutafsiri Majina)

(Tazama pia: amini, Mkristo, Korintho, Efeso, Paulo, Rumi, Shamu)

Marejeleo ya Biblia:

- [1 Wakorintho 16:19-20](#)
- [2 Timotheo 4:19-22](#)
- [Matendo 18:1](#)
- [Matendo 18:24](#)

Data ya Neno:

- Strong's: G42520, G42510

Punda

Ufafanuzi:

Punda ni mnyama wa kazi mwenye miguu minne, sawa na farasi, lakini mdogo na mwenye masikio marefu.

- Nyumbu ni uzao tasa wa punda dume na farasi jike.
- Nyumbu ni wanyama wenye nguvu sana na hivyo ni wanyama wa kazi wenye thamani.
- Punda na nyumbu wote hutumiwa kubeba mizigo na watu wakati wa kusafiri.
- Katika nyakati za Biblia, wafalme wangepanda punda wakati wa amani, badala ya farasi, ambao walitumika wakati wa vita.
- Yesu aliingia Yerusalemu akiwa amepanda punda mchanga wiki moja kabla ya kusulubiwa huko.

(Tazama pia: Jinsi ya Kutafsiri Visivyojulikana)

Marejeleo ya Biblia:

- [1 Wafalme 1:32-34](#)
- [1 Samweli 9:4](#)
- [2 Wafalme 4:21-22](#)
- [Kumbukumbu la Torati 5:12-14](#)
- [Luka 13:15](#)
- [Mathayo 21:2](#)

Data ya Neno:

- Strong's: H0860, H2543, H3222, H5895, H6167, H6501, H6505, H6506, G36780, G36880, G52680

Pura

Ufafanuzi:

Maneno "pura" na "kupura" yanarejelea sehemu ya kwanza ya mchakato wa kutenganisha nafaka kutoka kwenye sehemu nyingine za mmea.

- Kupura mazao kunalegeza nafaka kutoka kwenye shina. Baadaye nafaka inapeperushwa ili kutenganisha kabisa mbegu kutoka kwa vifaa vyote visivyohitajika, na kuacha sehemu tu ya nafaka inayoweza kuliwa.
- Katika nyakati za Biblia, "sakafu ya kupuria" ilikuwa jiwe kubwa bapa au eneo la udongo ulioshindiliwa, ikitoa uso mgumu na wa usawa wa kusaga mashina ya nafaka na kuondoa nafaka.
- "Gari la kupuria" au "gurudumu la kupuria" wakati mwingine lilitumika kusaga nafaka na kusaidia kuitenganisha na majani na makapi.
- "Sliti ya kupuria" au "bodi ya kupuria" pia ilitumika kwa kutenganisha nafaka. Ilitengenezwa kwa mbao za mbao ambazo zilikuwa na miiba mikali ya chuma mwishoni.

(Tazama pia: makapi, nafaka, pepeta)

Marejeleo ya Biblia:

- [2 Mambo ya Nyakati 3:1-3](#)
- [2 Wafalme 13:7](#)
- [2 Samweli 24:16](#)
- [Danieli 2:35](#)
- [Luka 3:17](#)
- [Mathayo 3:12](#)
- [Ruthu 3:1-2](#)

Data ya Neno:

- Strong's: H0212, H4173, H1637, H1758, H1786, H1869, H2251, G02480